

ข้อบังคับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

ฉบับที่ ๑๘

ว่าด้วย การรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ให้สามารถพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิก และความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นและประชาสังคม ตามหลักการพัฒนาแบบองค์รวมและการมีส่วนร่วมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบันอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรา ๘ (๔) แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ (๕) แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ คณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน จึงได้ออกข้อบังคับว่าด้วย การรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับฉบับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ฉบับที่ ๑๘ ว่าด้วย การรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้ตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้

“สถาบัน” หมายความว่า สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

“ชุมชน” หมายความว่า กลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวพันกัน และมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน อย่างเป็นปกติและต่อเนื่อง โดยเหตุที่อยู่ในอาณาบริเวณเดียวกันหรือมีอาชีพเดียวกัน หรือประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน หรือมีวัฒนธรรมความเชื่อหรือความสนใจร่วมกัน

“องค์กรชุมชน” หมายความว่า กลุ่มคนที่มีระบบการจัดการที่สมาชิกของชุมชนจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ พัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม หรือพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในกลุ่ม

“เครือข่ายองค์กรชุมชน” หมายความว่า กลุ่มองค์กรชุมชนที่มีการรวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะกระทำกิจการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อประโยชน์ขององค์กรชุมชนในกลุ่มนั้น

“องค์กรภาคีพัฒนา” หมายความว่า องค์กรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน สถาบันวิชาการที่มีบทบาทสนับสนุนการพัฒนาชุมชนและสังคม

“การรับรองสถานภาพ” หมายความว่า การรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน

“คณะอนุกรรมการ” หมายความว่า คณะอนุกรรมการรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน

ข้อ ๔ วัตถุประสงค์ของการรับรองสถานภาพ มีดังนี้

๔.๑ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณะยอมรับสถานะความเป็นองค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน ตลอดจนศักยภาพ บทบาทขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ในการเป็นกลไกพื้นฐานในการพัฒนาชุมชนและสังคม

๔.๒ เพื่อส่งเสริมให้ชุมชน และองค์กรภาคีพัฒนาในพื้นที่ได้สร้างระบบการรองรับ สถานภาพองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนร่วมกันในระดับพื้นที่

๔.๓ เพื่อให้ส่งเสริมองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนที่ได้รับประโยชน์ จากกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถาบันมีสถานการณืเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ที่ชัดเจน

๔.๔ เพื่อให้มีระบบข้อมูลองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนที่ชัดเจน เป็นปัจจุบัน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศ สามารถนำไปใช้พื้นฐานในการพัฒนา ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน และการสนับสนุนการพัฒนาของหน่วยงาน

ข้อ ๕ หลักการสำคัญของการรับรองสถานภาพ มีดังนี้

๕.๑ กระบวนการรับรองสถานภาพเป็นการสร้างกระบวนการจัดการตนเอง ของชุมชนและท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การยอมรับและรับรองตนเองขององค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กร ชุมชนและองค์กรภาคีพัฒนาที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น

๕.๒ เป็นการยอมรับและรับรองสถานะการมีอยู่จริงขององค์กรชุมชนและเครือข่าย องค์กรชุมชน รวมทั้งยอมรับความแตกต่างหลากหลายขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

๕.๓ เป็นกระบวนการที่ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง และดำเนินการร่วมกันระหว่าง องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาคีพัฒนาในพื้นที่

๕.๔ สถาบันมีบทบาทเป็นผู้เอื้ออำนวย คิดตาม สนับสนุนให้เกิดการรับรอง สถานภาพในระดับท้องถิ่น ตลอดจนเชื่อมโยงกระบวนการรับรองสถานภาพเพื่อประโยชน์ร่วมกัน

ข้อ ๖ กลไกการรับรองสถานภาพ

๖.๑ กลไกการรับรองสถานภาพโดยสถาบัน

ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชนจากคณะกรรมการผู้แทนองค์กรภาคีพัฒนาผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนองค์กรชุมชน โดยกำหนดให้มีบทบาทหน้าที่ในการพิจารณาเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ของสถาบันเกี่ยวกับการรับรองสถานภาพ กำกับ ดูแล ติดตาม ส่งเสริมสนับสนุนการรับรองสถานภาพของสถาบัน และการประสานเชิงนโยบายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖.๒ กลไกการรับรองสถานภาพในระดับท้องถิ่น

ให้มีกลไกที่เกิดขึ้นจากการจัดการร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ที่มีการรับรองสถานภาพองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนในระดับต่าง ๆ มีบทบาทหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน คุณสมบัติและวิธีการ ในการจัดกระบวนการรับรองสถานภาพในท้องถิ่น ตลอดจนเชื่อมโยงกับการรับรองสถานภาพในระดับต่าง ๆ ทั้งนี้ตามระเบียบที่สถาบันกำหนด

ข้อ ๗ คุณสมบัติขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนที่จะได้รับการรับรองสถานภาพ ต้องมีคุณสมบัติพื้นฐานดังนี้

๗.๑ เป็นองค์กรที่มีการก่อตั้งโดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกที่ชัดเจน

๗.๒ มีวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการรวมตัวกันเพื่อการพัฒนา

๗.๓ เป็นองค์กรที่มีกติกาและระบบการบริหารจัดการองค์กรที่เปิดเผย โปร่งใส

๗.๔ มีคณะกรรมการที่มาจากการเลือกของสมาชิก ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กร

๗.๕ มีแผนงาน การดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนา และการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรที่ต่อเนื่อง

ข้อ ๘ กระบวนการรับรองสถานภาพ มีดังนี้

๘.๑ การรับรองสถานภาพในระดับท้องถิ่นตามข้อ ๖.๒

๘.๑.๑ จัดทำหลักเกณฑ์ ขั้นตอน คุณสมบัติ และวิธีการในการรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน และองค์กรภาคีพัฒนา

๘.๑.๒ จัดทำข้อมูลพื้นฐานขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน
ในพื้นที่

๘.๑.๓ ประมวลสรุปสถานะและจัดประเภทขององค์กรชุมชนและเครือข่าย
องค์กรชุมชน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

๘.๑.๔ จัดให้มีเอกสารการรับรองสถานภาพ

๘.๑.๕ จัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูลองค์กรชุมชน รวมทั้งการพัฒนา
ศูนย์ข้อมูลชุมชนท้องถิ่นที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

๘.๑.๖ จัดกระบวนการพัฒนาและรับรองคุณภาพขององค์กรชุมชนและเครือข่าย
องค์กรชุมชนอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย การจัดทำตัวชี้วัดความเข้มแข็ง ประเมินศักยภาพองค์กร
และการวางแผนพัฒนาคุณภาพองค์กร

๘.๑.๗ เชื่อมโยงกระบวนการรับรองสถานภาพระหว่างองค์กรชุมชน
และเครือข่ายองค์กรชุมชนทุกระดับ และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๘.๒ การรับรองสถานภาพโดยสถาบัน

๘.๒.๑ สถาบันจะรับรองสถานภาพขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน
ที่มีคุณสมบัติพื้นฐานการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ตามที่ระบุไว้ในข้อ ๓
ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการรับรองสถานภาพในระดับท้องถิ่นที่ดำเนินการอย่างมีส่วนร่วม
ของแต่ละพื้นที่

๘.๒.๒ สถาบันจะมอบเอกสารรับรองสถานภาพให้กับองค์กรชุมชน
หรือเครือข่ายองค์กรชุมชนที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์

ข้อ ๕ ผลของการรับรองสถานภาพ

๕.๑ องค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชนที่ได้รับการรับรองสถานภาพจะได้รับ
ประโยชน์จากกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถาบัน

๕.๒ องค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชน สามารถอ้างอิงการรับรองสถานภาพ
ในการติดต่อสัมพันธ์กับองค์กรต่าง ๆ

๕.๓ เกิดระบบข้อมูลองค์กรชุมชนที่ชัดเจนเป็นปัจจุบัน องค์กรชุมชน เครือข่าย
องค์กรชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง

ข้อ ๑๐ สถาบันอาจพิจารณายกเลิกการรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน เมื่อขาดคุณสมบัติตามที่สถาบันกำหนด หรือเมื่อมีเหตุอันสมควร ทั้งนี้ตามระเบียบที่สถาบันกำหนด

ข้อ ๑๑ เพื่อให้การรับรองสถานภาพบรรลุวัตถุประสงค์ตามข้อบังคับ ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หลักเกณฑ์ หรือวิธีในการดำเนินงานตามข้อบังคับนี้ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

พิชัย รัตนพล

ประธานกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน